

Vergaderjaar 1999–2000

26 532

Wijziging van de regulerende energiebelasting en de inkomstenbelasting met het oog op het bevorderen van energiezuinig en milieuvriendelijk gedrag

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 28 september 1999

1. Inleiding

Het verheugt ons dat de leden van de fractie van de PvdA met grote waardering en instemming hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel waardoor, aldus deze leden, een belangrijke en vernieuwende stap op de weg van de vergroening van het fiscale stelsel kan worden gerealiseerd. Wij hebben er kennis van genomen dat de leden van de fracties van VVD, CDA, D66, GroenLinks, GPV en RPF, alsmede SGP met belangstelling kennis hebben genomen van dit wetsvoorstel.

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe het voor de positieve prikkels uitgetrokken bedrag van f 500 miljoen zich verhoudt tot de in het kader van het Milieu Actie Plan (MAP) uitgetrokken bedragen. De Energiebedrijven hebben vanaf 1990 hun energiebesparende activiteiten in het Milieu Actie Plan uitgevoerd. De MAP activiteiten zijn grosso modo op dezelfde doelgroepen gericht als de positieve prikkels, te weten huishoudens en bedrijven. De laatste MAP-periode loopt tot en met 2000. Algemeen is de verwachting dat na die termijn er geen ruimte meer is voor voortzetting van het MAP als gemeenschappelijke activiteit. Liberalisering werpt in die zin haar schaduw vooruit. Niet uit te sluiten is dat door de invoering van de energiepremies een zeker verdringingseffect zal optreden. De «uitgespaarde MAP» bedragen door invoering van de positieve prikkels zullen naar alle waarschijnlijkheid met name worden ingezet voor de stimulering van duurzame energiebronnen. Volgens opgave van EnergieNed schommelen de totale MAP-inkomsten rond f 210 miljoen per jaar. De uitgaven voor huishoudens en bedrijven in het kader van het Milieu Actie Plan bedragen f 110 miljoen. Een deel daarvan (circa f 50 miljoen) is bestemd voor uitvoeringskosten.

Indien de regeling in 2001 op haar structurele niveau is beland zullen naar verwachting, de leden van de PvdA fractie vragen hiernaar, jaarlijks tussen de 500 000 en 1 miljoen huishoudens gebruik maken van de energiepremieregeling.

De leden van de CDA-fractie merken op reeds bij de behandeling van het belastingplan 1999 te hebben aangedrongen met energiebesparende

maatregelen te komen. Zij zijn evenwel van mening dat de verhoging van de regulerende energiebelasting en de onderhavige faciliteit gelijk op moeten gaan. Tegen die achtergrond vragen zij zich af waarom deze vorm van terugsluis later dan 1 januari 1999 wordt ingevoerd.

Zoals in de memorie van toelichting bij het Belastingplan 1999 is opgemerkt, is de beoogde inwerkingtredingsdatum voor de nieuwe fiscale regeling voor de energiepremie verschoven naar 1 juli 1999, omdat meer tijd benodigd was voor de uitwerking van de rol van de energie-distributiebedrijven bij de uitvoering van de nieuwe regeling, en om de rol van de rijksbelastingdienst verantwoord te kunnen afbakenen. Helaas is het ook niet mogelijk gebleken deze regeling met ingang van 1 juli te laten werken. Hierbij speelt onder meer het feit dat de wettekst naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State is aangepast, waardoor de mogelijkheid is gecreëerd over geschillen met het energiebedrijf over een verzoek om toekenning van een energiepremie een uitspraak van de inspecteur te vragen. De inspecteur beslist op dat verzoek bij voor bezwaar vatbare beschikking, waardoor de rechtszekerheid voor de burger is versterkt. Deze aanpassing, waarbij de positie van de belastingdienst alsmede de verhouding tussen de belastingdienst en de energiebedrijven moest worden afgestemd, heeft tot vertraging van de voortgang van het wetsvoorstel geleid.

De leden van de CDA-fractie vragen waarom is gekozen voor een fiscale maatregel en niet voor een subsidiemaatregel.

Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven is gekozen voor een fiscale maatregel om belasten en belonen in dezelfde wet te verankeren. Op deze wijze kan de beloning terecht komen bij degene die ook de lasten van de (verhoging van de) regulerende energiebelasting ervaart. Verder kan daardoor ook het draagvlak voor de regulerende energiebelasting, waar deze leden ook aandacht voor vragen, worden verbreed.

Voorts vragen de leden van de CDA-fractie naar de perceptiekosten van de regeling voor de overheid, de huishoudens en het bedrijfsleven.

Voor de overheid vallen de uitvoeringskosten uiteen in de kosten voor de landelijke communicatie, de handhavingskosten van de belastingdienst en de kosten die energiebedrijven en EnergieNed op basis van het af te sluiten convenant mogen declareren bij de belastingdienst. De kosten van de overheid bevatten onder meer extra handhavingskosten door de belastingdienst. Immers een teruggaaf van regulerende energiebelasting is alleen gerechtvaardigd indien die energiebelasting daadwerkelijk wordt doorgesluisd naar huishoudens. Dit brengt extra controlehandelingen door de belastingdienst bij de energiebedrijven met zich mee. Daarnaast is, mede naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State, besloten dat de huishoudens een mogelijkheid moeten krijgen van bezwaar en beroep. Eventuele bezwaar- en beroepschriften worden behandeld door de belastingdienst waarmee wordt bereikt dat een consistent beleid kan worden gewaarborgd. De totale uitvoeringskosten voor de overheid zijn indicatief f 57,5 miljoen voor de initiële looptijd tot 1 januari 2002 van het met de energiebedrijven en EnergieNed af te sluiten convenant. Van dit bedrag is circa f 40 miljoen bestemd voor de dekking van de kosten van de energiebedrijven. Hierbij valt op te merken dat die kosten voor een deel vaste kosten (communicatie, publiciteit, automatisering) en voor een deel variabel (behandeling aanvragen) zijn. De variabele kosten zijn rechtstreeks afhankelijk van het aantal aanvragen dat wordt ingediend. Dit betekent dat die kosten dus gelijke tred houden met het aantal ingediende aanvragen. In het convenant is opgenomen dat tussentijds een afrekening wordt opgemaakt op basis van een extern onderzoek naar de hoogte van de door de energiebedrijven gemaakte kosten, zonder winstopslag, met als uitgangspunt voor het onderzoek een doelmatige en efficiënte werkwijze. De vergoeding van de vaste uitvoeringskosten aan energiebedrijven bevat onder meer de kosten voor

de landelijke en regionale reclamecampagne die EnergieNed en de energiebedrijven zullen verzorgen. Daarnaast zien de kosten op het in behandeling nemen van de ingediende aanvragen plus de bijbehorende werkzaamheden, zoals dossiervorming, controle en tenslotte worden door de energiebedrijven kosten gemaakt om te voldoen aan de in het convenant te stellen eisen wat betreft de rapportage.

De kosten voor de huishoudens zijn nagenoeg nihil, men heeft alleen de aanvraag voor een energiepremie in te vullen en afhankelijk van de aanvraag een of meer kopieën van onderliggende stukken bij te voegen en op te sturen. De kosten voor het bedrijfsleven (anderen dan de energiebedrijven) zijn eveneens nagenoeg nihil. Al de benodigde materialen worden door de energiebedrijven ter beschikking gesteld. De leden van de fracties van de PvdA, de VVD, D66, GroenLinks en de SGP hebben vragen gesteld omtrent de wijze waarop het onderhavige wetsvoorstel zich verhoudt tot de motie Giskes en de gedachteswisseling die daarover heeft plaatsgevonden. In het verlengde daarvan gaan de leden van de fracties van de PvdA, de VVD, de SGP, het GPV en de RPF voorts in op de door ons in de memorie van toelichting in het vooruitzicht gestelde faciliteit – die via een ministeriële regeling kan worden vormgegeven – met betrekking tot zachte leningen aan particulieren ter zake van milieuvriendelijke bestedingen en investeringen. In dat kader wordt tevens gevraagd hoe deze beoogde faciliteit zich verhoudt tot de huidige en toekomstige fiscale behandeling van persoonlijke verplichtingenrenten.

Naar aanleiding daarvan merken wij het volgende op. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel inzake de herziening van het regime ter zake van winst uit aanmerkelijk belang, consumptieve rente en vermogensbelasting, is een motie Giskes aangenomen waarin de regering wordt verzocht om de mogelijkheden te onderzoeken om rente op leningen ten behoeve van milieuvriendelijke investeringen, niet onder de reikwijdte van de beperking van de aftrekbaarheid van de persoonlijke verplichtingenrenten te laten vallen. In de brief van de eerste ondergetekende van 13 mei 1997 (Kamerstukken II, 24 761, nr. 27) is aangegeven, dat een speciale regeling voor aftrek van persoonlijke verplichtingenrenten ter zake van leningen die zijn aangegaan ter bekostiging van milieuvriendelijke investeringen of bestedingen niet noodzakelijk wordt geacht. Dit oordeel was enerzijds gebaseerd op het feit dat de beperking van de aftrekbaarheid van persoonlijke verplichtingenrenten voor particulieren in de praktijk naar verwachting niet tot een belemmering van milieuvriendelijke bestedingen of investeringen zou leiden. Anderzijds zou de vormgeving en uitvoering van een tegemoetkoming in die sfeer complex zijn. Naar aanleiding van deze brief heeft op 11 september 1997 overleg plaatsgevonden met de Vaste commissie voor Financiën. Tijdens dat overleg is toegezegd om in overleg met de ministeries van EZ en VROM zo spoedig mogelijk te onderzoeken op welke wijze consumenten op de meest effectieve wijze geprikkeld zouden kunnen worden om in de huishoudelijke sfeer voor milieuvriendelijke voorzieningen te kiezen.

De eerste ondergetekende heeft bij brief van 25 november 1997 (Tweede Kamer, vergaderjaar 1997/98, 24 761, nr. 29) meegedeeld wat de uitkomst van het toegezegde overleg met de ministeries van EZ en VROM over de mogelijke stimulering van milieuvriendelijke investeringen en bestedingen is geweest. Zoals in die brief is aangegeven is de conclusie van dat overleg geweest dat deze problematiek, die naar onze mening beperkt kon worden tot (enigszins substantiële) investeringen en bestedingen die gedaan worden door huishoudens en die gericht zijn op energiebesparing, verder aan de orde zou komen in de door de tweede ondergetekende uit te brengen Energiebesparingsnota (EBN). Deze nota, die is verschenen in april 1998, bevat de hoofdlijnen en de basisfilosofie van o.a. de toepassing van positieve prikkels ten behoeve van energiebesparing. In

die nota is ook al – als beleidsoptie – de aanwending van f 500 miljoen fiscale positieve prikkels ten behoeve van energiebesparing opgenomen. In het Regeerakkoord is aangegeven dat uit de opbrengst van de te verhogen energiebelastingen f 500 miljoen beschikbaar komt voor fiscale faciliteiten om activiteiten van burgers en bedrijven op het gebied van energiebesparing te bevorderen. Voor huishoudens is daarvan f 200 miljoen uitgetrokken, welk bedrag in drie jaren stapsgewijs wordt bereikt en waarvan het voorliggende voorstel de eerste invulling vormt.

Gezien het voorgaande zien wij het nu voorliggende voorstel op het gebied van de energiepremies als een invulling van de wens van de Kamer zoals qua strekking neergelegd in de genoemde motie-Giskes c.s., waar een invulling naar de letter (een uitzondering op de beperking van de aftrekbaarheid van de persoonlijke verplichtingenrente) in het huidige fiscale stelsel naar onze mening niet opportuun is, zoals in de brief van 13 mei 1997 (Tweede Kamer, vergaderjaar 1997/98, 24 761, nr. 27) ook is uiteengezet. Wij merken op dat het een verzuim is geweest dat in de memorie van toelichting geen melding is gemaakt van deze relatie tussen de motie-Giskes c.s. en de voorgestelde regeling inzake de energiepremies.

De leden van de fractie van D66 vragen voorts of in dit verband al meer kan worden gezegd over mogelijke afschaffing van de aftrek van persoonlijke verplichtingenrente in het Belastingplan 21e eeuw. Ook de leden van de fractie van de PvdA vragen naar de beoogde afschaffing van de aftrekbaarheid van deze renten. Naar aanleiding daarvan merken wij het volgende op. In het inmiddels bij de Staten-Generaal ingediende wetsvoorstel inzake de Wet inkomstenbelasting 2001 is onder meer bepaald dat persoonlijke verplichtingenrente als zodanig in het geheel niet meer aftrekbaar zal zijn. Een uitzondering hierop past niet in het systeem van de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel merken wij in dit verband op dat de vermogensrendementsheffing zodanig is vormgegeven dat in beginsel alle schulden – dus ook de schulden met een consumptief karakter – in aftrek kunnen worden gebracht op de bezittingen waarover het forfaitaire rendement van 4% moet worden berekend (hetgeen juist in combinatie met de faciliteit van de zachte leningen tot een effectieve en vrijwel volledige tegemoetkoming leidt). Vanuit dat perspectief bezien zullen renten die onder de werking van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 als persoonlijke verplichtingenrenten worden aangemerkt, onder de werking van de Wet inkomstenbelasting 2001 jaarlijks materieel tegen 4% van de hoofdsom kunnen worden afgetrokken. De systematiek van de vermogensrendements-heffing brengt met zich dat deze aftrek in beginsel onbeperkt is, met dien verstande dat per saldo negatieve inkomsten zich niet meer zullen kunnen voordoen.

De leden van de fractie van GroenLinks merken op moeite te hebben met het relatief forse aandeel van de terugsluis naar bedrijven ten opzichte van het deel dat naar de burgers terugvloeit.

De verhouding tussen de terugsluis via de positieve prikkels naar huishoudens en bedrijven kan niet los worden gezien van de totale terugsluis naar die groepen. Over het algemeen geldt dat het saldo van positieve prikkels en generieke terugsluis via belastingmaatregelen enerzijds en de inkomsten uit de verhoging van de regulerende energiebelasting anderzijds voor de onderscheiden groepen ruwweg nul is.

De leden van de fractie van GroenLinks wijzen erop dat de concrete invulling van de energiepremie en die van de milieu-investeringsaftrek wordt neergelegd in ministeriële regelingen. Om reeds thans inzicht te verschaffen in de aard van de voor een energiepremie in aanmerking komende apparaten en voorzieningen en de daarbij behorende energie-

premie is een concept van de Uitvoeringsregeling energiepremies bij deze nota gevoegd (de toelichting is nog in voorbereiding)¹.

Naar aanleiding van een vraag van de leden van de fractie van GroenLinks naar de samenhang met andere maatregelen die energie- en milieuvriendelijk gedrag bevorderen mogen wij in de eerste plaats verwijzen naar hoofdstuk 2 van het actieprogramma energiebesparing 1999–2002, dat op 15 juni 1999 aan de Tweede Kamer is toegezonden waarin wordt uiteengezet wanneer en waarom voor bepaalde doelgroepen bepaalde instrumenten worden ingezet. In verschillende beleidsstukken is voorts gepreludeerd op de maatregelen die in het onderhavige wetsontwerp aan de orde komen. Chronologisch is de eerste nota waarin is aangekondigd dat ontwikkelingen op het terrein van positieve prikkels en energieprestatie in de bestaande bouw in gang werden gezet in februari 1998 aan u toegezonden: het Nationaal Milieubeleidsplan III. In de energiebesparingsnota (EBN) van april 1998 wordt de basisfilosofie neergelegd die uiteindelijk in het actieprogramma energiebesparing wordt uitgewerkt. De Uitvoeringsnota Klimaatbeleid is in juni aan de Tweede kamer toegezonden, maar heeft een veel bredere scope dan de EBN of het actieprogramma. Wel wordt in de Uitvoeringsnota naast vele andere onderwerpen in hoofdlijnen de bijdrage behandeld die energiebesparing levert aan het terugdringen van de emissie van broeikasgassen. Het actieprogramma kan dan ook in dat opzicht als uitwerking worden gezien van de hoofdlijnen op dit gebied van de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid en van het belastingplan 1999.

Bij huishoudelijke apparaten valt nog additioneel op te merken dat regelgeving op dit vlak op Europees niveau gestalte zal moeten worden gegeven. Naast minimum efficiency normen bestaat de regelgeving uit etikettering van energieverbruik van de apparaten. De keuzevrijheid van de consument blijft daardoor intact. De werking van die Europese regelgeving wordt nu versterkt door invoering van de energiepremies gekoppeld aan de meest energiezuinige apparaten.

Bij gebouwen en woningen valt nog op te merken dat bij de nieuwbouw is gekozen voor regelgeving in de vorm van energieprestatie normering (EPN). Bij de bestaande bouw ligt de situatie moeilijker. Er is immers een bestaande situatie die meer beperkingen oplegt. Om meer inzicht in de mogelijkheden van verbetering te geven en beter op de zeer verschillende situaties in te kunnen spelen, wordt het instrument EnergiePrestatie-Advies (EPA) ontwikkeld.

In de Energiebesparingsnota, het Nationaal Milieubeleidsplan III en het Tweede Plan van Aanpak Duurzaam Bouwen (Dubo) wordt aangegeven dat in de gebouwde omgeving het energiebesparingsbeleid zal worden geïntensiveerd. In de onlangs uitgebrachte Uitvoeringsnota Klimaatbeleid en het Actieprogramma Energiebesparing is dit nog eens bevestigd. Binnen de bestaande woningvoorraad is nog een groot energiebesparingspotentieel aanwezig. Meestal is er in die sector al wel wat aan energiebesparing gedaan, maar verdergaande maatregelen worden niet genomen, vanwege bouwtechnische belemmeringen of gebrek aan financiering van de maatregelen dan wel uit onwetendheid. Om de kennis bij de eigenaar/bewoner van de bestaande woning over de energetische status van de woning te verhogen en daarmee uiteindelijk de toepassing van energiebesparende maatregelen in de bestaande gebouwde omgeving te bevorderen, is er het vorengenoemde instrument EnergiePrestatieAdvies (EPA) ontwikkeld en zal deze aan de lijst van de energiepremies worden toegevoegd.

EPA bestaat uit een aantal elementen. Het is een uniforme en betrouwbare bepalingmethode (gebouwopname en rekenmodel) van de energetische kwaliteit van de woning en legt deze kwaliteit in een index vast. Het advies over de energiebesparingsmaatregelen, die het beste kunnen worden getroffen, vormt het hart van de EPA-methode. Voorlichting over

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

verschillende (pakketten van) besparingsopties is onderdeel van het advies. Belemmeringen en mogelijkheden (bouwkundig of anderszins) en consequenties van maatregelen (positieve en negatieve) worden op deze wijze duidelijk.

Omdat het EnergiePrestatieAdvies als zodanig niet kan worden gerekend tot de categorie apparaat of voorziening, zal bij nota van wijziging worden bepaald dat voor de toepassing van de energiepremieregeling het EnergiePrestatieAdvies gelijk wordt gesteld aan een energiebesparende voorziening. Hiermee is de mogelijkheid geopend om ook het EPA op te nemen in de bij ministeriële regeling vast te stellen lijst van te premiëren apparaten en voorzieningen. Wij stellen voor de energiepremie ten behoeve van het EPA op een zodanig niveau vast te stellen dat deze in principe kostendekkend zal zijn. Deze energiepremie zal worden toegekend indien een in het advies opgenomen energiebesparende maatregel, die tevens op de in de ministeriële regeling opgenomen lijst van te premiëren voorzieningen staat, ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. De energiepremie ten behoeve van het EnergiePrestatieAdvies wordt derhalve alleen verstrekt indien het advies feitelijk tot energiebesparende maatregelen leidt. Teneinde dit nog relatief nieuwe instrument een extra stimulans te geven zal tevens in de ministeriële regeling worden bepaald dat een energiepremie ten behoeve van een voorziening met een bonus wordt verhoogd indien er een EPA aan ten grondslag ligt.

De leden van de fracties van het GPV en de RPF vragen of het mogelijk is dat de voorgestelde regeling het subsidiebeleid van de energiebedrijven niet alleen aanvult, maar ook overlapt. Zij vragen of de regering dat wenselijk vindt.

De regeling energiepremies is een overheidsregeling met een landelijke dekking waarin geen regionale differentiatie wordt aangebracht. De uitvoering van de regeling wordt uitbesteed aan de energiebedrijven. De energiebedrijven voeren tot en met 2000 in het kader van het MAP eigen subsidieregelingen uit. Ook gemeenten ondersteunen soms bepaalde besparingsactiviteiten. In beginsel zullen de energiebedrijven de MAP-activiteiten, die zijn gericht op bedrijven handhaven, terwijl ten aanzien van de MAP-activiteiten gericht op burgers, zoals eerder is deze nota reeds is uiteengezet, door de invoering van de regeling energiepremies een zeker verdringingseffect zal optreden.

Er hebben ons signalen bereikt dat sommige energiebedrijven vooruitlopend op de Energiepremie-regeling toch een eigen regeling gericht op huishoudens gaan voeren waarmee de aanschaf van energiezuinige apparaten zal worden gestimuleerd. Het staat de energiebedrijven evenwel vrij om, zoals thans ook in het kader van het Milieu Actie Plan het geval is, een subsidieregeling voor haar eigen klanten te starten. Hierdoor kan het totale bedrag, ook de leden van de VVD-fractie vragen hiernaar, waarmee apparaten en gebouwgebonden maatregelen worden ondersteund toch per regio verschillen. Aangezien er geen beperkingen worden opgelegd aan de plaats van aankoop van de apparaten zijn hiervan geen verstoringen van de concurrentieverhoudingen te verwachten. Ook in het verleden hebben energiebedrijven reeds dit soort regelingen voor hun eigen klanten uitgevaardigd. Ook toen was er sprake van regionale verschillen in de mate van subsidiëring. Vanuit een oogpunt van energiebesparing moeten dergelijke regelingen overigens juist positief worden beoordeeld.

2. Bijzondere regeling in de regulerende energiebelasting

2.1. Algemeen

De regeling is zo vorm gegeven dat ook burgers die als gevolg van een laag gas- of elektriciteits-gebruik geen of weinig regulerende energie-

belasting afdragen, de leden van de fractie van D66 vragen hiernaar, in aanmerking kunnen komen voor de volledige energiepemie. Wij hebben het derhalve in dit kader niet nodig geacht om een eventuele negatieve regulerende energiebelasting in de overwegingen te betrekken.

De leden van de fractie van D66 vragen op welke wijze de regeling positieve prikkels ten goede komt aan huishoudens met een minimumloon of AOW.

Voor consumenten met een krappere beurs, ook de leden van de fractie van GroenLinks vragen hiernaar, bestaan specifieke gemeentelijke programma's om deze te ondersteunen in de aanschaf van bepaalde apparaten. Deze regelingen staan op zichzelf los van de regeling energiepremies. Om binnen de onderhavige regeling de energiepemie aan zoveel mogelijk huishoudens, waaronder die met een minimumloon of AOW, ten goede te laten komen, is gekozen voor het stimuleren van een breed scala aan maatregelen en is tevens de mogelijkheid geboden om huishoudens die zelf voorzieningen aan de woning aanbrengen («doe-het-zelf») van de energiepemie te laten profiteren. Mede met het oog op het beschikbaar stellen van de energiepemie voor lagere inkomens is in artikel 36p, vierde lid, de mogelijkheid opgenomen om via specifieke programma's aanvullende regelingen, zoals de inzet van zogenoemde «E-teams» en «zachte leningen», te ondersteunen.

Ten aanzien van de vraag van de leden van de fractie van GroenLinks inzake de motie Giskes mogen wij verwijzen naar de uiteenzetting in paragraaf 1.

Met betrekking tot de vraag van de leden van de fracties van het GPV en de RPF welke andere methoden zijn gezien waarop de regeling uitgevoerd zou kunnen worden mogen wij verwijzen naar paragraaf 2.2.

2.2. Vormgeving

De leden van de fractie van het GPV vragen welke andere methoden zijn gezien waarop de regeling uitgevoerd zou kunnen worden. Zij vragen zich af waarom er bijvoorbeeld niet voor is gekozen om de regeling door de Belastingdienst te laten uitvoeren. De leden van de PvdA-fractie merken op dat door de afdrachtvermindering via de energiebedrijven naar de burgers terug te sluisen een eenvoudige vormgeving van de regeling is bewerkstelligd. Deze leden vragen of de uitvoering niet nog eenvoudiger zou zijn als de leverancier de uitbetaling van de energiepemie rechtstreeks aan de klant zou mogen doen. Ook de leden van de fracties van het CDA en de SGP vragen hiernaar.

Behalve de mogelijkheid van een faciliteit in de regulerende energiebelasting is onderzocht om de terugsluis te realiseren via de inkomstenbelasting en de omzetbelasting. De weg via de inkomstenbelasting moet worden afgewezen, omdat hierbij allerlei problemen optreden als het gaat om de verschillende tariefgroepen en het feit dat niet alle particulieren beschreven zijn voor de inkomstenbelasting. Een eventuele verlaging van de omzetbelasting ter zake van bepaalde leveringen en diensten is eveneens een niet begaanbare weg, omdat de Europese regelgeving op het gebied van de omzetbelasting hiertoe geen mogelijkheden biedt. In de gekozen systematiek binnen de regulerende energiebelasting kan de energiepemie de burger via de belastingplichtige voor de regulerende energiebelasting, in casu het energiebedrijf, bereiken. Op grond van artikel 36p wordt op de door het energiebedrijf af te dragen belasting immers een vermindering toegepast gelijk aan de energiepemie die door het energiebedrijf is doorgegeven aan de burger. Bovendien heeft in de keuze om de energiebedrijven de regeling te laten uitvoeren het feit dat de

belastingplichtigen voor de regulerende energiebelasting, in casu de energiebedrijven, al geruime tijd energiebesparing door huishoudens stimuleren een belangrijke rol gespeeld. Zij zijn een herkenbare instantie die als het gaat om energiebeheer dicht bij de burgers staat. Wij zijn het met de leden van de fracties van de PvdA, het CDA en de SGP eens dat door een directe korting op het energiezuinige apparaat de stimulering nog beter zichtbaar zou kunnen worden gemaakt. Aan deze optie kleven echter ernstige bezwaren in de sfeer van uitvoering en controle op de regeling. Waar in de thans gekozen opzet de energiepemie door een relatief beperkt aantal energiebedrijven aan de burger zal worden uitgekeerd zou in de door de PvdA-fractie gesuggereerde opzet een extra laag van duizenden leveranciers en installatiebedrijven tussen burger en energiebedrijf worden geplaatst, hetgeen de uitvoeringslasten en wellicht ook de uitvoeringskosten aanzienlijk zou doen toenemen. Bovendien hebben die leveranciers anders dan de energiebedrijven geen vaste relatie met de klant. De vraag of de aanvrager van de energiepemie een woning heeft waaraan gas of elektriciteit wordt geleverd zal in laatste instantie alleen door het energiebedrijf kunnen worden beantwoord. Bovendien wordt de band tussen belasten en belonen in de door deze leden gesuggereerde opzet aldus verzwakt. De leveranciers van energiezuinige apparaten en energiebesparende voorzieningen zijn immers geen belastingplichtigen voor de regulerende energiebelasting. Tenslotte heeft het feit dat de energiebedrijven al geruime tijd een beleid voeren waarbij burgers (en bedrijven) via voorlichting en subsidieverstrekking worden gestimuleerd om aan energiebesparing te doen eveneens een belangrijke rol gespeeld om de energiebedrijven in de uitvoering van de regeling te betrekken.

Naar aanleiding van een vraag van de leden van de PvdA-fractie wijzen wij erop dat het budget niet is gemaximeerd. De vrees van deze leden dat op enig moment tegen een aanvrager van een energiepemie zal worden gemeld dat de kas leeg is, is derhalve ongegrond. Overigens wijzen wij erop dat de lijst van de te premiëren apparaten en voorzieningen en de daarbij behorende energiepemies zodanig is opgesteld dat het uit te keren bedrag aan energiepemies naar verwachting binnen de budgettaire randvoorwaarden zal blijven.

De leden van de fracties van het CDA en de SGP vragen naar de fraudegevoeligheid van de regeling. Voorts vragen deze leden naar de mogelijkheid om in Nederland aangeschafte apparaten over te brengen naar het buitenland.

Het uitgangspunt is geweest te komen tot een laagdrempelige regeling. Dit betekent dat het indienen van een aanvraag op een eenvoudige manier moet kunnen geschieden. Om het risico van fraude te beperken moet bij de aanvraag voor een energiepemie ook een aantal bescheiden worden gevoegd. Hierbij moet worden gedacht aan onder andere het originele A-label (voor energiezuinige apparaten), een kopie van de aankoopfactuur en een bewijs dat de factuur is betaald. Daarnaast zullen de energiebedrijven op basis van het convenant een aantal gevallen op basis van risico-analyse onderwerpen aan een nader onderzoek. Wat betreft het overbrengen van apparaten naar het buitenland merken wij op dat dit alleen opgaat voor kopers van een apparaat die klant zijn bij een Nederlands energiebedrijf. Indien het energiebedrijf wordt geconfronteerd met duidelijke signalen van fraude zal uiteraard nader onderzoek worden gedaan. Naar verwachting zal niet op grote schaal sprake zijn van aankoop van apparaten door klanten van Nederlandse energiebedrijven, die die apparaten vervolgens overbrengen naar het buitenland.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden over de evaluatie van de regeling, ook de leden van de fracties van het GPV en de RPF vragen

hiernaar, mogen wij verwijzen naar artikel 38b op grond waarvan uiterlijk op 1 juli 2002 aan de Staten-Generaal een verslag over de uitvoering en de werking van artikel 36p zal worden gezonden. In dat verslag zal tevens worden ingegaan op de wenselijkheid van handhaving van de regeling.

Voor de hoogte van de vergoeding van de kosten van de uitvoering van de regeling door de energiebedrijven, de leden van de CDA-fractie vragen hiernaar, mogen wij verwijzen naar de hiervoor in paragraaf 1 gegeven uiteenzetting met betrekking tot de perceptiekosten.

Met betrekking tot de vraag van de leden van de VVD-fractie over regionale differentiatie van premies op energiezuinige apparaten voor huishoudens mogen wij verwijzen naar het antwoord op een soortgelijke vraag van de leden van de fracties van het GPV en de RPF in paragraaf 1. De leden van de fractie van D66 hechten grote waarde aan de samenhang tussen belonen en belasten. In het convenant dat met de energiebedrijven zal worden afgesloten is een bepaling opgenomen, de leden van deze fractie vragen hiernaar, op grond waarvan het uit te keren bedrag uiterlijk binnen een periode van zes weken na het vaststellen van de definitieve energiepremie zal worden overgemaakt naar de giro- of bankrekening van de aanvrager. Het bedrag zal niet met de jaarlijkse eindafrekening of met de eerstvolgende energierekening worden uitgekeerd, maar volgt een eigen traject, waarin de beoordeling van de aanvraag en de uitbetaling van de energiepremie zo spoedig mogelijk maar met inachtneming van de vereiste zorgvuldigheid zal plaatsvinden.

De vermindering die door de energiebedrijven vervolgens kan worden toegepast op de door hen verschuldigde regulerende energiebelasting is gelijk aan het bedrag, de leden van de GPV-fractie vragen hiernaar, dat als energiepremie is uitgekeerd aan de aanvrager van die premie.

Met betrekking tot de vragen van de leden van de fracties van D66 en de SGP over de wijze waarop de hoogte van de energiepremie is vastgesteld mogen wij verwijzen naar paragraaf 2.3. Ook met betrekking tot de vraag van deze leden waarom ervoor gekozen is alleen A-labels in de regeling te betrekken mogen wij verwijzen naar paragraaf 2.3.

De leden van de fractie van het GPV en de RPF vragen of het energiebedrijf aanvullende voorwaarden mag stellen met betrekking tot het verstrekken van de energiepremie. Zij vragen tevens of de energiepremie onterecht is verkregen, indien het apparaat naar het buitenland verdwijnt. Om de toekenning van de energiepremie zo correct mogelijk te laten verlopen mag het energiebedrijf voorwaarden stellen. Die voorwaarden mogen echter uiteraard niet afwijken van hetgeen is neergelegd in de wettelijke bepalingen. Zo zal het energiebedrijf bijvoorbeeld vragen of het om een niet eerder gebruikt apparaat gaat. Ten aanzien van de voorzieningen is het bijvoorbeeld van belang dat zij ook daadwerkelijk worden aangebracht. Met betrekking tot het eventueel overbrengen van apparaten naar het buitenland mogen wij verwijzen naar het desbetreffende antwoord op een soortgelijke vraag van de leden van de fractie van het CDA.

Met betrekking tot de vraag van de leden van de fractie van de SGP of de regeling leidt tot een verhoging van de administratieve belasting bij de energiebedrijven, wijzen wij erop dat energiebedrijven momenteel ook reeds zijn betrokken bij de uitvoering van een vergelijkbare regeling in het kader van het Milieu Actie Plan (MAP). Dit laat onverlet dat enkele aanpassingen voor de energiebedrijven noodzakelijk zijn. Wellicht ten overvloede merken wij nog op dat de energiebedrijven een vergoeding ontvangen gelijk aan de kostprijs van de te maken kosten voor de uitvoering van de regeling.

2.3. Te stimuleren apparaten en voorzieningen

De leden van de fractie van de PvdA vinden het terecht dat er een afzonderlijke ministeriële regeling komt waarin de lijst van apparaten en voorzieningen zal worden opgenomen. Een concept van die ministeriële regeling is, zoals reeds eerder vermeld, als bijlage bij deze nota gevoegd. Ook de leden van de fractie van de VVD vragen hiernaar. Deze leden vragen voorts of door de verlate invoering van de energieprijeregeling de beoogde compensatie voor de verhoging van de regulerende energielasting wel voldoende tot stand komt. Op dit punt gaan wij hierna in in paragraaf 4, Artikel IV (datum van inwerkingtreding) van deze nota.

De leden van de fracties van D66 en de SGP vragen op welke wijze de hoogte van de energieprijeregeling wordt vastgesteld. Deze leden vragen waarom ervoor gekozen is alleen A-labels in de regeling te betrekken. De leden van de fracties van de PvdA en van GroenLinks hebben een aantal vragen gesteld over de hoogte van de energieprijeregeling.

Een aantal overwegingen heeft een rol gespeeld in de keuze om bepaalde apparaten en voorzieningen op de lijst op te nemen. In de eerste plaats is kosteneffectiviteit een belangrijk criterium bij de bepaling van de hoogte van de energieprijeregeling. Dit betekent dat de premiebedragen voor de maatregelen zoveel mogelijk in verhouding staan tot de energiebesparing en CO₂-reductie die ermee wordt gerealiseerd. De energieprijeregeling is echter ook bedoeld om voldoende respons in de markt te bewerkstelligen. Bij huishoudelijke apparaten (wasdrogers uitgezonderd) wordt vanwege de helderheid en eenduidigheid (ook in de communicatie) gekozen voor één vast bedrag. Met deze regeling wordt er naar gestreefd om consumenten die de keuze hebben gemaakt om een apparaat aan te schaffen te bewegen om een energiezuinig type van dit apparaat aan te schaffen. Er wordt een substantiële bijdrage in de meerkosten van energiezuinige apparaten gegeven. Daarnaast wordt bij aanschaf van een energiezuinig apparaat bespaard op de energiekosten, waardoor de resterende meerkosten op korte termijn worden terugverdiend. De keuze blijft uiteraard aan de consument.

Naast kosteneffectiviteit en marketing aspecten heeft ook de onrendabele top meegespeeld bij de bepaling van de hoogte van de premiebedragen. Dit heeft geleid tot zowel verhoging als verlaging van de op basis van de kosteneffectiviteit verkregen bedragen. Zo wordt voor het aanbrengen van isolatie door de doe-het-zelver een lagere premie verstrekt, omdat de premie anders beduidend hoger zou zijn dan de kostprijs van het materiaal.

Uitgangspunt bij de energieprijeregeling voor huishoudelijke apparaten is dat alleen het meest energiezuinige alternatief zal in aanmerking komen voor premiëring. Daarbij is als objectief criterium gekozen voor aansluiting bij de EU-richtlijn 92/75¹ inzake energie-etikettering waardoor in beginsel alleen A-label apparaten worden gestimuleerd. Het gaat om premiëring met een vast bedrag per apparaatgroep als tegemoetkoming in de meerkosten van een energiezuinig apparaat ten opzichte van het marktgemiddelde. Het marktgemiddelde wordt bepaald op basis van het energiegebruik van deze apparaten.

Als uitgangspunt wordt genomen een ondersteuning met f 100. Een uitzondering wordt gemaakt voor de wasdroger, aangezien de energiezuinigere alternatieven hiervan in aanschaf vele malen duurder zijn dan het marktgemiddelde en hier wel substantiële energiebesparing is te bereiken, mede gezien het feit dat de penetratie van wasdrogers nog groeiende is. Wat de elektrische A-label wasdroger betreft is het aanbod beperkt; echter hiervoor is een even energiezuinig alternatief in de vorm van de gaswasdroger op de markt. Ondersteuning van B-labels levert minder energiebesparing; en voor een aantal apparaten is dit reeds

¹ Richtlijn nr. 92/75/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 22 september 1992 (PbEG L 297) betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere bronnen op de etikettering en in de standaard-produktinformatie van huishoudelijke apparaten.

marktgemiddeld. Binnen de A-labels zal vooralsnog geen onderscheid worden gemaakt in de premiëring. Ook bij de energiebesparende voorzieningen aan de woning zijn alleen de meest energiezuinige opties in aanmerking genomen. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij controleerbare kwaliteitskenmerken (zoals bijvoorbeeld Gaskeur HR 107 voor de HR-ketel).

De leden van de fracties van de PvdA en van het GPV vragen naar de mogelijkheid om een systeem van «zachte leningen» op te zetten. Ook de leden van de SGP vragen hiernaar.

Het onderzoek naar de mogelijkheden om via de energiepremieregeling in het kader van de zogenoemde specifieke programma's ter bevordering van energiebesparing een extra stimulans te bieden aan een systeem van «zachte leningen», is inmiddels gestart. Er hebben reeds oriënterende gesprekken plaatsgevonden met partijen die ervaring hebben met financieringsconstructies bij energiebesparingsacties. In het kader van de energiepremieregeling zal worden bezien of het mogelijk is om dergelijke projecten in aanmerking te laten komen voor extra ondersteuning binnen de marges die artikel 36p, vierde lid, biedt met betrekking tot specifieke programma's ter bevordering van energiebesparing. Een vouchersysteem, de leden van de fractie van GroenLinks vragen daarnaar, lijkt geen meerwaarde te hebben boven op de voorgestelde faciliteiten.

Met betrekking tot een meer recente inschatting van de CO₂-effecten, de leden van de fractie van het CDA vragen daarnaar, mogen wij verwijzen naar de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid, waarin door het kabinet is aangegeven welke inzet de regering voor de komende jaren voorstelt om de beoogde Nederlandse CO₂-doelstelling te halen. Bij de huidige inzichten en volgens de inschattingen van het kabinet is de beleidsinzet voldoende om de doelstelling te kunnen halen. De energiepremie is daarbij als onderdeel van het beleidspakket voor de sector huishoudens meegenomen en daarmee niet als zelfstandig CO₂-effect weergegeven. Momenteel wordt het beleidspakket van de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid door het CPB, het RIVM en het ECN doorgerekend. De resultaten zullen bij de Kamerbehandeling van die nota beschikbaar zijn. Naar aanleiding van een vraag van de leden van de fractie van D66 of bij het vaststellen van de lijst rekening wordt gehouden met de totale energiebesparingswinst merken wij op dat de lijst om uitvoeringstechnische redenen is beperkt tot apparaten en voorzieningen waarvoor de energiepremie een redelijk bedrag bedraagt. Via aanvullende regelingen is op grond van artikel 36p, vierde lid, de mogelijkheid opengehouden om ook maatregelen waarvoor een lagere bijdrage is gewenst, zoals bijvoorbeeld een spaarlampenactie, in aanmerking te laten komen voor de energiepremie. Op korte termijn zal worden verkend wat de mogelijkheden zijn voor dergelijke aanvullende regelingen.

2.4. Communicatie

Naar aanleiding van een vraag van de leden van de fractie van de VVD inzake misbruikbestrijding merken wij op dat de controle op een correcte toekenning van de energiepremie in eerste instantie zal geschieden door de energiebedrijven. Zoals hiervoor in paragraaf 2.1 is opgemerkt moet bij de aanvraag voor een energiepremie een aantal bescheiden worden gevoegd, zoals het originele A-label, een kopie van de aankoopfactuur en een bewijs dat de factuur is betaald. Daarnaast zullen de energiebedrijven op basis van risico-analyse fysieke controles instellen. De belastingdienst zal als onderdeel van de reguliere controles bij de energiebedrijven achteraf controleren of de energiepremie terecht is toegekend. De energiepremie zal worden begeleid door een uitgebreide voorlichtingscampagne. De Rijksoverheid zal de publieke bekendmaking verzorgen in

de periode rond de inwerkingtreding van de energiepremie-regeling en zal de doelgroep erop wijzen dat de energiepremie is bedoeld om energiebesparing te bevorderen ter wille van een beter milieu (met name reductie broeikaseffect). De energiesector zal de continue voorlichting verzorgen, bestaande uit algemene voorlichting en individuele voorlichting op de winkelvloer. Het ligt niet in de rede, de leden van de fractie van de VVD vragen hiernaar, om het onderdeel misbruikbestrijding onderdeel te laten zijn van deze voorlichtingscampagne.

Bestaande subsidieregelingen voor maatregelen die op de lijst van de energiepremie voorkomen, de leden van de fractie van D66 vragen hiernaar, worden door de energiebedrijven verzorgd. De energiebedrijven spelen een vooraanstaande rol in de voorlichting over de energiepremie. Voor zover bestaande subsidieregelingen niet worden vervangen door de energiepremie zal het energiebedrijf in de voorlichting erop kunnen wijzen dat de subsidieregeling aanvullend op de energiepremieregeling is. Het samenvoegen van dergelijke subsidieregelingen en de energiepremie is niet mogelijk. De bestaande subsidieregelingen die in het kader van het Milieu Actie Plan worden uitgevoerd behoren tot de competentie van de energiebedrijven.

2.5. Milieu-effecten

Met betrekking tot de vraag van de leden van de fractie van GroenLinks of de energiepremie ook terecht zal komen bij de lagere inkomens, mogen wij verwijzen naar paragraaf 2.1, waar reeds is aangegeven op welke wijze is getracht de regeling mede ten goede te laten komen aan huishoudens met lagere inkomens.

Ten aanzien van de vraag van de leden van de fracties van het GPV en de RPF over een evaluatie van de regeling mogen wij verwijzen naar paragraaf 2.2.

Zoals in de memorie van toelichting is opgemerkt zijn wij van mening dat van de bijdrage die de positieve prikkels leveren mag worden verwacht dat het maatschappelijk draagvlak voor de verhoging van de energiebelastingen zal toenemen. Wie de lasten draagt kan ook beloond worden. Door ook de lusten in dezelfde wet op te nemen kan de acceptatie voor de lasten worden vergroot. Wij zijn het met de leden van de fractie van de SGP eens dat het de taak van de overheid is om die samenhang tussen lasten en lusten in de publiciteit rond de regeling kenbaar te maken, opdat de maatschappelijke bewustwording van die samenhang zal worden bevorderd.

3. Milieu-investeringsaftrek

Het verheugt ons dat de leden van de PvdA-fractie nadrukkelijk hun steun geven aan de verdere uitwerking van de milieu-investeringsaftrek (MIA) voor bedrijven en dat de leden van de VVD-fractie ondersteunen dat de milieu-investeringsaftrek voor 1999 vooral betrekking zal hebben op investeringen in land- en tuinbouwbedrijven die een belangrijke verbetering betekenen op het gebied van milieu en welzijn.

In de memorie van toelichting van het onderhavige voorstel wordt gesteld dat het budget voor de milieu-investeringsaftrek f 27 miljoen bedraagt. In de nota naar aanleiding van het verslag bij het Belastingplan 1999 (TK 1998-1999, 26 245, nr. 5, blz. 11) is aangegeven dat f 22 miljoen in de loop van 1999 zal worden aangewend voor de milieu-investeringsaftrek terwijl over f 5 miljoen nog besluitvorming dient plaats te vinden. De vraag van de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks of deze f 5 miljoen is

toegevoegd aan het budget voor de milieu-investeringsaftrek beantwoorden wij bevestigend.

De leden van de fracties van de PvdA, VVD, D66 en Groen Links vragen vervolgens of is gegarandeerd dat deze f 27 miljoen bij de voorgestelde vormgeving van de MIA ten goede komen aan de landbouwsector; de leden van de SGP-fractie zijn van oordeel dat alleen investeringen door land- en tuinbouwbedrijven voor de MIA in aanmerking zouden moeten komen. Indien dat niet het geval is, zouden leden van de fracties van de VVD, Groen Links en de SGP het voorstel op dit punt graag aangepast en gepreciseerd zien. Het wettelijke kader – zo kunnen wij op deze vragen antwoorden – sluit niet uit dat andere bedrijven dan land- en tuinbouwbedrijven de MIA kunnen toepassen. Zoals in de memorie van toelichting is vermeld, is de milieu-investeringsaftrek een generieke kaderregeling die voor verschillende milieuvriendelijke investeringen kan worden benut. Het wettelijke kader van de milieu-investeringsaftrek is derhalve niet specifiek gericht op land- en tuinbouwbedrijven. De voor een milieu-investeringsaftrek in aanmerking komende bedrijfsmiddelen zullen worden opgenomen in een ministeriële regeling van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer in overeenstemming met de Minister van Financiën en na overleg met de Minister van Economische Zaken en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (Milieulijst). Vooralnog worden op de milieulijst milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen opgenomen die in beginsel uitsluitend in de landbouwsector plegen te worden gebruikt, waarbij ook aandacht wordt geschonken aan het aspect van dierwelzijn. Door de wijze van invulling van de ministeriële regeling wordt zo veel mogelijk gegarandeerd dat het bedrag van f 27 miljoen naar de landbouwsector vloeit. Incidenteel kan het echter voorkomen dat een bepaald milieuvriendelijk bedrijfsmiddel ook in andere sectoren wordt gebruikt, bij voorbeeld een milieuvriendelijke tractor. Mede gelet op het voornemen om in het kader van de verdere vergroening van het belastingstelsel vanaf 2000 de milieulijst te verbreden tot buiten de landbouwsector, ligt het niet in de rede om het wettelijke kader van de milieu-investeringsaftrek aan te passen.

De leden van de fracties van de VVD, Groen Links en D66 verzoeken te verduidelijken waarom in het wetsvoorstel geen gevolg is gegeven aan de aanbeveling van de Raad van State om de MIA nader te preciseren zodat voorkomen wordt dat bedrijven die reeds verplicht zijn op de grond van de milieuwetgeving bepaalde milieuvorzieningen te treffen, deze op grond van de MIA in aftrek kunnen brengen. De leden van de fracties van de VVD en van GroenLinks dringen op nadere precisering op dit punt aan. In reactie op deze vragen merken wij op dat, zoals in het nader rapport is vermeld, het niet de bedoeling is dat bedrijven die reeds op grond van de milieuwetgeving verplicht zijn milieuvorzieningen te treffen op basis van de best uitvoerbare technieken, voor die voorzieningen gebruik kunnen maken van de MIA. Bij de invulling van de ministeriële regeling waarin de milieu-investeringen worden aangewezen, vindt dan ook een toetsing plaats aan de nationale milieuwetgeving. Uitgangspunt bij het opstellen van de Milieulijst is dat milieu-investeringen die in het algemeen nu reeds verplicht zijn, geen stimulering behoeven. De bedrijfsmiddelen die op de milieulijst worden geplaatst, zijn dan ook in zijn algemeenheid thans niet verplicht op basis van wet- en regelgeving. Hierbij moet worden bedacht dat een veel voorkomende figuur in het Nederlandse milieubeleid het covenant is. Op basis van vrijwillige afspraken tussen bedrijfsleven en overheid worden milieudoelstellingen op nationaal niveau geformuleerd, zonder dat dit op ondernemingsniveau direct tot verplichte investeringen in bepaalde apparatuur leidt. Pas indien de milieudoelstellingen op nationaal niveau niet worden gehaald, kunnen milieu-investeringen op ondernemingsniveau dwingend worden voorgeschreven.

Het kan evenwel voorkomen dat in concrete gevallen een bepaald bedrijfsmiddel van de Milieulijst van de MIA dwingend wordt voorgeschreven. Dit betreft dan een gemeentelijke of provinciale milieuvergunning die «op maat» voor het bedrijf wordt gemaakt, waarbij de beleidsvrijheid van de lokale overheid en situatie-afhankelijke factoren zoals de afstand tot woonbebouwing meespelen. Het gaat hierbij naar verwachting om incidentele gevallen.

Aan een nadere precisering van de MIA in die zin dat aan de voorgestelde wettekst wordt toegevoegd dat het moet gaan om een niet-verplichte investering zijn grote bezwaren verbonden. Zo kan van de belastingdienst niet worden verwacht dat bij elk individueel bedrijf de vergunning van bij voorbeeld de gemeente wordt getoetst.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de CDA-fractie hoe niet-ondernemers en natuurlijke personen die geen vennootschapsbelasting betalen in aanmerking komen voor deze aftrek – de leden van de PvdA-fractie wijzen op non-profitinstellingen als sportverenigingen en kerken – merken wij op dat zowel natuurlijke personen die een onderneming voor eigen rekening feitelijk drijven – bij voorbeeld een eenmanszaak – als aan de vennootschapsbelasting onderworpen lichamen in aanmerking kunnen komen voor de milieu-investeringsaftrek. De milieu-investeringsaftrek kan worden beschouwd als een aanvulling op de reeds bestaande VAMIL-regeling in de winstfeer en een verbreding van de energie-investeringsaftrek in de winstfeer.

In antwoord op de vraag van de leden van de fracties van D66 en GroenLinks of er ook alternatieven zijn overwogen, merken wij op dat bij de terugsluis van de lasten van de eerste tranche milieubelastingen in 1999 diverse generieke en specifieke maatregelen zijn gezien. De generieke terugsluismaatregelen, te weten: een verlaging van het werkgeversaandeel in de ziekenfondspremie, een verhoging van de afdrachtvermindering lage lonen, en een verhoging van de zelfstandigenaftrek, boden voor de landbouw onvoldoende compensatie. Bij de invulling van aanvullende specifieke maatregelen is in aanmerking genomen dat met name de lasten van de verhoging van de energiebelastingen vooral fors zijn voor de intensieve veehouderij. De mogelijkheden binnen de energie-investeringsaftrek (de Energielijst) en groen beleggen boden voor een adequate compensatie echter eveneens onvoldoende soelaas.

De leden van de fracties van GPV en RPF constateren dat voor de milieu-investeringsaftrek twee categorieën investeringen worden onderscheiden op basis waarvan het aftrekpercentage wordt bepaald en vragen of het kabinet enkele voorbeelden kan geven van welke concrete investeringen thuishoren onder categorie I en welke onder categorie II. Naar aanleiding van de vraag van deze leden merken wij op dat voor de milieu-investeringsaftrek twee categorieën van milieu-investeringen worden onderscheiden. Categorie I bevat de bedrijfsmiddelen waarvan de snelle marktintroductie vanuit milieu-oogpunt dringend gewenst is of waarbij de meerkosten ten opzichte van het alternatief groot zijn. Voorbeelden hiervan zijn kleinschalige waterzuiveringssystemen, die de vervuiling in het buitengebied ten gevolge van lozing van niet of slecht gezuiverd afvalwater tegen gaan en stallen waarbij een hoog ambitieniveau op het gebied van zowel milieu als dierwelzijn wordt nagestreefd. Bij de bedrijfsmiddelen onder categorie II is de noodzaak van een snelle marktintroductie minder urgent of zijn de meerkosten zodanig dat met een mindere stimulans kan worden volstaan. Voorbeelden in deze categorie zijn systemen voor de opslag en hergebruik van regen- en waswater en milieuvriendelijke tractoren. In de milieulijst zal voor elke milieu-investering worden aangegeven tot welke categorie deze behoort.

De leden van de fracties van GPV en RPF lezen dat voor de milieu-investeringsaftrek een budget beschikbaar is gesteld. Deze leden vragen of er sprake is van een open-einde financiering voor de voorgestelde regeling. Hierop kunnen wij antwoorden dat de milieu-investeringsaftrek, net als bij voorbeeld de energie-investeringsaftrek en de VAMIL-regeling, een gebudgetteerde regeling is. Ter bewaking van het budget dient de milieu-investering te worden aangemeld bij het bureau milieu-investeringsaftrek van de Belastingdienst. Indien de budgetuitputting daartoe aanleiding geeft, kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid van artikel 11, derde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 om bij ministeriële regeling de percentages van de milieu-investeringsaftrek aan te passen en zo nodig op nihil te stellen. In dat geval zal, conform artikel 11, vierde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, een voorstel van wet tot goedkeuring van voornoemde ministeriële regeling binnen drie maanden aan de Tweede Kamer worden toegezonden.

Voorts vragen de leden van de SGP-fractie waarom voor de milieu-investeringsaftrek, waar mogelijk, is aangesloten bij de vormgeving van de energie-investeringsaftrek terwijl voor de meldingssystematiek voor de milieu-investeringsaftrek aansluiting is gezocht bij de VAMIL, waarbij een technische beschrijving wordt gegeven van de kwalificerende bedrijfsmiddelen. In antwoord op deze vraag merken wij op dat hiervoor is gekozen aangezien bij het samenstellen van de lijst met aangewezen milieu-investeringen in het kader van de MIA sprake is van concreet omschreven bedrijfsmiddelen. Bij de energie-investeringsaftrek daarentegen is vaak sprake van een aangegeven energieprestatie (doel) in de lijst met energie-investeringen. Daarom is voor toepassing van de energie-investeringsaftrek een verklaring van de Minister van Economische Zaken door Senter vereist ter beoordeling of het doel wordt bereikt.

4. Budgettaire aspecten

Naar aanleiding van een vraag van de leden van de SGP-fractie naar de terugsluis van de verhoging van de regulerende energiebelasting mogen wij verwijzen naar onderstaande tabel. Uit die tabel blijkt dat in de eerste tranche vergroening, als onderdeel van het Belastingplan 1999, min of meer budgettaire neutraliteit is bereikt. Ook de nog nader uit te werken maatregelen voor de tweede tranche en de derde tranche vergroening werken budgettair neutraal uit. Voor de exacte invulling van de vergroeningsmaatregelen enerzijds en de terugsluismaatregelen anderzijds in de tweede tranche vergroening mogen wij verwijzen naar het Belastingplan 2000.

Voorts zij verwezen naar hetgeen in paragraaf 4, Artikel IV (datum van inwerkingtreding) is opgenomen over de gevolgen van de latere invoeringsdatum.

Tabel 1 Overzicht van heffingen en terugsluismaatregelen voor huishoudens en bedrijven conform Belastingplan 1999

Maatregel	Huishoudens	Bedrijven	Totaal
Energiebelastingen	780	330	1 110
Indexatie milieubelastingen	40	45	85
Overbrengen water van verlaagd naar algemeen BTW-tarief	250	5	255
BTW over verhoogde milieubelastingen	145	10	155
Totale lastenverzwaring	1 215	390	1 605
Compensatie bedrijfsleven energiebelastingen	0	- 315	- 315
Positieve Prikkels	-70	- 100	- 170

Maatregel	Huishoudens	Bedrijven	Totaal
Verlaging loon- en inkomstenbelasting huishoudens (tariefverlaging 0,9% onder de knip; verhoging ouderenaftrek met f 145 en van de aanvullende ouderenaftrek met f 115)	- 1155	0	- 1 155
Totale lastenverlichting	- 1225	- 415	- 1 640

Bron: Memorie van Toelichting bij Belastingplan 1999; Tweede Kamer, vergaderjaar 1998-1999, 26 245, nr. 3, blz. 14.

4. Artikelsgewijze toelichting

In antwoord op een vraag van de leden van de fractie van D66 waarom zowel de aan te wijzen lijst van te premiëren apparaten en voorzieningen als de daarbij behorende energiepremie bij ministeriële regeling zullen worden vastgesteld merken wij op dat hiermee maximale flexibiliteit wordt bereikt. Omdat de schattingen van het beroep dat op de regeling zal worden gedaan met meer dan gemiddelde onzekerheid zijn vastgesteld, behouden wij zo de mogelijkheid om tijdig snel te kunnen bijsturen. Voorts is de keuze van de te premiëren apparaten en voorzieningen gemaakt aan de hand van de bijdrage die door die apparaten en voorzieningen naar de huidige stand van techniek kan worden geleverd aan de energiebesparing. Technologische ontwikkeling kan het nodig maken dat de lijst van apparaten en voorzieningen moet worden bijgesteld, bijvoorbeeld omdat een nieuw energiezuiniger alternatief op de markt verschijnt. Het hanteren van het instrument van de ministeriële regeling maakt het mogelijk dat hierop relatief snel kan worden ingespeeld. Er dient in dit verband overigens wel rekening te worden gehouden met de rechtszekerheid van de burger. Het is niet de bedoeling dat voortdurend wijzigingen optreden. Aanpassingen zullen in beginsel op gezette tijden en na ruime bekendmaking worden doorgevoerd.

Artikel I, onderdeel B

De leden van de fracties van de PvdA, VVD, D66 en GroenLinks vragen of de bepaling dat de gerechtigde tot de energiepremie de eigenaar, de huurder of de verhuurder van een als woning gebruikte onroerende zaak is, impliceert dat de eigenaar, huurder of verhuurder van een roerende zaak, zoals een woonboot of een woonwagen niet in aanmerking kan komen voor de regeling.

De beperking in de wet tot eigenaar, huurder of verhuurder van een als woning gebruikte onroerende zaak, waaraan de belastingplichtige aardgas of elektriciteit levert is opgenomen om aan te geven dat de regeling gericht is op de als klant van het energiebedrijf geregistreerde huishoudens. Het is uiteraard niet de bedoeling de door deze leden genoemde categorieën uit te sluiten van de regeling.

Artikel III

Zoals de leden van de VVD-fractie terecht constateren, ontbreekt er een toelichting op artikel III. Artikel III dat is ontleend aan artikel XVI, negende lid, van het Belastingplan 1997, is een overgangsbepaling met betrekking tot sale-lease-backconstructies. Met deze bepaling is beoogd sale-lease-backconstructies uit te sluiten voor de toepassing van de milieu-investeringsaftrek. De bepaling is van belang voor gevallen waarin bedrijfsmiddelen zijn besteld of vervaardigd voor de datum van inwerkingtreding van de regeling en na die datum worden vervreemd met het doel dat deze weer terug worden verhuurd aan de vervreemder. De werking van de overgangsbepaling zal zijn beperkt tot de laatstgenoemde gevallen.

Artikel IV

De leden van de fracties van de VVD, het CDA, D66, GroenLinks, de SGP, het GPV en de RPF hebben vragen gesteld over de datum van inwerkingtreding.

Bij deze nota is een nota van wijziging gevoegd op grond waarvan de inwerkingtreding wordt gewijzigd. Voor de energiepremies wordt voorgesteld om de inwerkingtreding te bepalen op 1 januari 2000. Een eerdere datum van inwerkingtreding achten wij niet meer reëel. Een vaste datum – in plaats van een inwerkingtreding afhankelijk van plaatsing in het Staatsblad – is noodzakelijk omdat alleen dan de branche en de energiebedrijven richting burgers een duidelijke communicatie ten aanzien van de nieuwe beoogde datum van inwerkingtreding kunnen voeren.

De MIA kan pas effectief worden zodra de ministeriële regeling met de milieulijst wordt gepubliceerd. Dit zal niet eerder zijn dan nadat de goedkeuring van de Europese Commissie is verkregen op de wettelijke regeling van de MIA die al geruime tijd geleden aan Brussel als steun maatregel is voorgelegd. Vandaar dat voor de MIA thans een datum van inwerkingtreding bij KB wordt voorgesteld.

Met betrekking tot de gevolgen van het niet kunnen realiseren van de energiepremie-regeling – en mogelijk ook van de MIA – in 1999 zal worden bezien in hoeverre en op welke wijze kan worden verzekerd dat de budgetten die daarvoor in 1999 beschikbaar zijn alsnog kunnen worden aangewend. Daarbij is voor ons uitgangspunt dat het budget 1999 van f 70 miljoen voor de energiepremieregeling zowel gelet op de energiebesparingsdoelstelling als gelet op de gewenste terugsluis naar huishoudens zoveel mogelijk daarvoor wordt ingezet. Ook ten aanzien van het budget voor de MIA is daarbij het streven de gereserveerde f 27 miljoen zodanig aan te wenden dat de beoogde doelstelling – compensatie van de landbouwsector voor de verhoging van de REB – zoveel mogelijk tot haar recht komt.

De Staatssecretaris van Financiën,
W. A. F. G. Vermeend

De Minister van Economische Zaken,
A. Jorritsma-Lebbink

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. P. Pronk

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
L. J. Brinkhorst